

Notat af møde og besigtigelse af ringmuren mod vest d. 14.03.2025 med ingeniør og arkæolog samt økonomisk vurdering baseret på de drøftede restaureringsarbejder.

Deltagere:

Elin Hjorth (EH), menighedsrådsformand
Leo De Jong (LDJ), graver
Hans Mikkelsen (HM), Nationalmuseets arkæolog
Anders Strange (AS), ingeniør
Brian Hansen (BH), arkitekt
Janni Hansen (JH), arkitekt

I forbindelse med besigtigelse af tagværket blev ringmuren mod vest ligeledes besigtiget, idet et parti af denne hælder voldsomt mod vejen. Der står nogle meget store træer tæt på ringmuren som via rodnettet presser murens konstruktion og stabilitet. Der er allerede rejst flere små murpiller mellem træerne, antagelig for at stabilisere ringmuren. Denne synes på nuværende tidspunkt overvejende stabil bortset fra et enkelt parti mellem to murpiller. Dette sted er murværket revnet og meget ude af lod. Den udvendige side af ringmuren er strukket så meget, at dækteglene ikke når sammen.

Det vurderes ikke at dette parti af ringmuren kan stabiliseres yderligere. Træet der står midt i dette murparti har store rødder der trykker muren og det er ikke muligt at udføre endnu en murpille grundet disse rødder. Det anbefales derfor, at dette murparti må nedrives og ommures. Funderingen bør udføres nænsomt i nogle punkter til fast bund der udgraves mellem træets store rødder så disse ikke beskadiges. Oven på disse bærepunkter skal der støbes en armeret bjælke under terræn som en ny ringmur opmures på. Dette nye murforløb udføres i blødstrøgne normalsten og højden tilpasses, så dækteglene fortsat kan være gennemgående med den øvrige ringmur. Spring imellem den nye lodretstående del og de gamle dele skjules af murpillerne og vil derfor ikke opleves så markante fra vejen. Den udkragende sokkel i kløvede kampesten genskabes ved at disse sættes i betonfundamentet. Det nye murforløb skures tyndt i kalkmørtel og kalkes til sammenhæng med ringmuren i øvrigt.

Det blev drøftet, at det ikke er til at sige hvornår ringmuren giver efter og vælter. Det kan erfaringsmæssigt tage lang tid at få et renoveringsprojektet godkendt og udført. Da der parkeres biler og færdes fodgængere langs ringmuren blev det foreslået at der for en sikkerheds skyld udføre en midlertidig forankring af det meget ustabile parti til det store træ. AS udførte efter mødet en skitse på forankring som er etableret af kirkens lokale murer.

Arbejdet med nymuring af det ustabile parti af ringmuren skal detail-projekteres og godkendes af Roskilde Stift inden det kan udføres.

Der er andre partier af ringmuren der har behov for renovering af skader og revner, bl.a. et parti bag et træ mod nord hvor der er forskydning i murværket. Ringmuren står dog stadig lodret på dette sted hvorfor revnerne blot oprenses og sættes ud i kalkmørtel, så der ikke kan løbe vand ind i murværket og sprænge dette. Ligeledes er der en del af dækteglene mod øst der ligger løse og bør mures fast ligesom forskællingerne generelt bør repareres.

Ringmurene bør generelt eftergås med puds- og revnereparationer samt kalkning minimum hvert 4. år evt. opdelt i mindre partier så der udføres lidt hvert år.

Det ustabile ringmursforløb i nordenden af vestmuren

Murpartiet set fra nord

Midlertidig sikring

Foreløbig økonomisk vurdering i hovedtal af de samlede udgifter til de beskrevne arbejder ifm. nymuring af et parti af ringmuren samt reparation og vedligeholdelse af ringmuren.

A - Håndværkerudgifter ekskl. moms

1 Byggepladsudgifter, herunder mandskabsfaciliteter, affaldshåndtering og afskærmning m.v. afsat	kr.	25.000
2 Nedrivning samt genopføring af et parti af ringmuren mellem to murpiller mod Mønvej inkl. pudsing og kalkning, afsat	kr.	155.000
3 Geoteknisk kontrol af funderingsforhold, afsat	kr.	15.000
3 Arkæologisk bistand fra Nationalmuseet ifm. opgravning og funderingsarbejder, afsat	kr.	20.000
4 Omlægning af løse dæktegl mod øst, afsat	kr.	50.000
5 Generelle pudsreparationer, afrensning og kalkning af ringmuren omkring hele kirkegården samt udskiftning af enkelte beskadigede dæktegl, afsat	kr.	160.000

A - Håndværkerudgifter ialt ekskl. moms anslået ca. kr. 425.000

B - Honorar og omkostninger ekskl. moms

1 Arkitekthonorar ifm. udarbejdelse af projektmateriale på nedrivning og genopførsel af murparti mod vest til de kirkelige myndigheders godkendelse, udarbejdelse af materiale til indhentning af underhåndsbud fra håndværkere samt byggeledelse i udførelsesfasen, anvisning af fakturaer, afleveringsforretning og udarbejdelse af byggeregnskab- opgjort efter medgået tid, anslået ca.	kr.	50.000
2 Ingeniørhonorar for dimensionering og udarbejdelse af funderingsdetaljer til nyt murparti, afsat ca.	kr.	30.000

C - Kalkulatorisk usikkerhed, afsat ca. 10% af A+B (505.000) kr. 50.000

I alt A+B+C anslået ekskl. moms ca. kr. 555.000

+25% moms kr. 138.750

I alt, anslået inkl. moms (693.750) oprundet ca. kr. 695.000

Grundlag for den økonomiske vurdering er baseret på udførelse i 2025

Når projekteringsarbejdet er udført, projektet er godkendt af de kirkelige myndigheder og der er indhentet priser og overslag på de forskellige arbejder, kan der udarbejdes et mere nøjagtigt budget til godkendelse inden udførelsesfasen opstartes. Generel vedligeholdelse og kalkning af ringmuren kan udføres uden Stiftets godkendelse og evt. opdeles i mindre etaper. Det er dog vigtigt at det udføres løbende, så skaderne ikke udvikler sig til større restaureringsprojekter.

Der er i udførelsesfasen medregnet 4 byggemøder/ tilsyn og afleveringsforretning ifm. arbejdernes udførelse. Såfremt der viser sig behov for yderligere møder, tilsyn eller projektering m.v. udføres disse efter nærmere aftale efter medgået tid til tegnestuens gældende timepris, der i 2025 udgør kr. 875,00/ time ekskl. moms. Forundersøgelser ifm. besigtigelser og møde med ingeniør og Nationalmuseet samt udarbejdelse af notater faktureres særskilt og er ikke medregnet i overslaget.

St. Heddinge d. 18.06.2025

Janni Hansen